

Hanul Ancutei de Mihail Sadoveanu - comentariu literar

Nascut la Pascani, Mihail Sadoveanu (1880 ? 1961) este unul dintre cei mai mari prozatori, care a scris foarte mult dovada faptul ca el a debutat editorial in anul 1904, cu 4 volume (Povestiri, Soimii, Dureri inabusite, Crasma lui mos Precu).

Hanul Ancutei a aparut in 1928 si este un volum de 9 povestiri care poate fi considerata cea mai stralucita creatie lirica epica.

Frumusetea deosebita a limbii si vraja stilului in dezvaluirea sentimentelor, tainelor sufletesti, cadrul de legenda sunt elemente care dau viata povestii. Cele 9 povestiri sunt intamplari relatate in Hanul Ancutei de catre taranii moldoveni ce poposeau aici pentru odihna si distractie. Intamplările se petrec in timp mitic, romanesc, dar nu intr-o anumita opera sociala.

Hanul este situat pe malul Moldovei, la o rascruce de drumuri si de destine, in afara orasului. Actiunea se petrece pe la jumatarea secolului XIX. Pe aici treceau mai multi calatori, cu carutele, si poposeau la hanul Ancutei pentru a se odihni, pentru a manca si mai ales pentru a-si povesti viata plina de peripetii, in jurul focului. Dorinta arzatoare de comunicare este un element unificator.

Deasemenea in povestirea cadru sunt povestite noua intamplari, de catre diversi calatori.

Hanul este vazut ca o cetate, este umanizat, personificat si reactioneaza la miezul noptii, cand da tarcoale Satana. Hanul este mitic, fabulos; el apartine legendei.

Momentul din nuvela este prezentat intr-un timp mitic, atunci cand tara era de un belsug nesfarsit, cu toamne extrem de bogate:

"rod in podgoriile din Tara ?de jos, de nu mai aveau vierii unde sa puie mustul"...

Spatiu si atmosfera unde se intalneau calatorii sunt mitice, fabuloase: "taberele de cara nu se mai istoveau, lautarii cantau fara oprire, ...cadeau doborati de truda si de vin... si la focuri oamenii si mesterii frigeau hartane de berbeci".

Toata actiunea si atmosfera nuvelei sunt proiectate intr-un timp si spatiu mitic. Sadoveanu porneste de la un modul deja existent: bogatia si belsugul nesfarsit al unei tari binecuvantate de Dumnezeu.

Povestirea- specie epica cu trasaturi distinctiv de slab individualizate. Sunt in general caracteristice pt povestire:- importanta acordata naratorului si actului nararii si accentul pus pe intamplari si situatii, mai putin personaje. Ca dimensiuni si ca amploare a subiectului povestirea se situeaza intre schita si roman. Se confunda adesea cu nuvela, de altminteri, in unele limbi ca de exemplu engleza nu exista o distinctie terminologica intre aceste 2 specii literare. Povestirea in rama reprezinta o forma de incadrare a uneia sau mai multor naratiuni de sine statatoare in prezentarea unei situatii de comunicare. In cel de-al 2-lea caz, numit si povestire in povestire, un personaj al naratiunii principale intrerupe firul actiunii printr-o istorisire proprie, preluand in raport cu acesta, rolul naratorului.

Si in povestirea Hanul Ancutei Sadoveanu foloseste povestirea in rama. Sadoveanu este un povestitor liric, reflectiv care imbina oralitatea stilului popular cu eruditia livresca. Povestirea este la persoana I "am umblat"; "ne-am despartit"; "am pierdut"; "am venit"; "m-am imbracat"; "o asteptam" etc.

Tot limbajul din nuvela este protocolar, ceremonios, chiar ritualic: "stimate fete, domnilor", "cinstiti prieteni". Toate personajele imprumuta acest limbaj (inclusiv Sadoveanu). Intre limbajul personajului si cel al autorului nu este nici o diferenta adancirea ideii de arhetip.

In povestirea " Fantana dintre plopi " care face parte din Hanul Ancutei, naratiunea debuteaza cu evocarea reitalnirii dupa aproape un sfert de veac, la hanul Ancutei (tinere), dintre comisul Ionita din Draganesti si capitanul Neculai Isac ("un om ajuns la arunteala dar care se tinea drept si sprinten pe cal"). Cu mult mestesug scriitorul prelungeste trecutul in prezent, stabilind o legatura dintre timpul real si cel legendar "iar calaretul de pe cal pag parca venea spre noi de demult, de pe departatele taramuri" .

Scriitorul ii pune fata in fata pe cei doi prieteni de o viata care se bucura de aceasta intalnire, iar Ionita nu ezita al intreba pe Isac in ce imprejurari "a pierdut o lumina oculara" ? Capitanul le povesteste cu tristete tot prin aceste locuri dar cu un sfert de veac in urma a avut loc o intamplare naprasnica iar Dumnezeu l-a intors iar prin aceste locuri care ii trezesc un sentiment de durere. Isac isi incepe povestirea ca pe o terapie impotriva suferintei, dar constata uimit ca amintirile dureroase din tinerele ramasera la fel de vii. Isac recunoaste ca in tinerele "era buiac si ticalos", iar Ionita ii confirma numele de Don Juan moldov, evocandu-i viata aventuroasa si disponibilitatea erotica. Fiind indragostit de o tanara tiganca, pe nume Marga capitanul va fi atacat intr-o noapte de complicii fetei cu scopul de a-l jefui. Deoarece Marga ii tradeaza pe tigani aceasta o ucide si o arunca in fantana.

Privit din ansamblul sau, opera Hanul Ancutei are toate traturile caracteristice ale unei povestiri care niciodata nu a fost mai rafinata in simplitatea ei, originalitatea lui Sadoveanu absoluta constand in arta povestirii.

In viziunea lui Sadoveanu, civilizatia Ardealului este o civilizatie net superioara celei din Occident, pentru ca oameni sunt niste arhetipuri ce nu sau lasat schimbate de vreme.

Este o lume de legenda, care desi primitiva, este un ascendent asupra tuturor civilizatiilor europene. Prezenta autorului in nuvela, da unitate.

Evocand, in 1961, personalitatea titanica a scriitorului, G. Calinescu ii creiona un portret pe masura: "Chipul lui Mihail Sadoveanu a capatat la senectute o frumusetate superba, frumusetatea geniului pe care numai Tizian in persoana ar fi putu sa o traduca in culori, iar ochii sai albastri, au o adancime celesta. De l-as vedea pe Goethe, n-as fi mai tulburat ..."